

12. Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів: Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20 травня 2013 року № 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.

Бубель В.І.

студентка,

Науковий керівник: Лютіков П.С.

доктор юридичних наук, доцент,

Запорізький національний університет

ПРАВОВИЙ СТАТУС ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ЗАСАД АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Розвиток демократичних процесів в Україні нерозривно пов'язаний з подальшим удосконаленням та реформуванням адміністративного судочинства, основним завданням якого, відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України, є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень [1].

За роки незалежності наша держава вже провела дві масштабні судово-правові реформи: це зокрема Концепція судово-правової реформи 1992 року (так звана мала судова реформа 2001–2002 рр.) та прийняття Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (2010 р.). Але на сьогодні активно обговорюються зміни до Конституції України щодо реформування судової системи. Зокрема, мова йде про найбільш фундаментальні зміни в судовій системі, серед яких – ліквідація спеціалізованих судів, зокрема адміністративних [2, с. 190].

На обґрунтування своєї позиції щодо необхідності ліквідації адміністративних судів, перш за все, посилаються на експертний висновок Венеціанської комісії та Дирекції з технічного співробітництва Генеральної Дирекції з прав людини і правових питань Ради Європи, ухвалений 12–13 березня 2010 року. Важливий наголос в ньому ставився на пропозиції з'єднати вищі спеціалізовані суди та Верховний Суд в один і «в такий спосіб спробувати

спростити систему, позбавивши її зайвої бюрократії та адміністративного тягаря» [3].

Проблемам адміністративного судочинства присвячені праці вітчизняних юристів та науковців-адміністративістів, серед яких такі дослідники: Авер'янов В. Б., Битяк Ю. П., Васильєва А. С., Голосніченко І. П., Додін Є. В., Ківалов С. В., Коломоєць Т. О., Козлов Ю. М., Калюжний Р. А., Комзюк А. Т., Колпаков В. К., Масляніков М. Я., Перепелюка В. Г., Рябченко О. П., Стахурський М. Ф., Тищенко М. М., Шкарупа В. К. та ін. Але комплексне дослідження проблем правового статусу Вищого адміністративного суду України (далі ВАСУ) не було проведено, що і зумовлює актуальності даної теми.

Відповідно до ст. 31 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у системі судів загальної юрисдикції діють вищі спеціалізовані суди як суди касаційної інстанції з розгляду цивільних і кримінальних, господарських, адміністративних справ. Вищими спеціалізованими судами є: Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищий господарський суд України, Вищий адміністративний суд України [4].

У своїй діяльності Вищий адміністративний суд України керується Конституцією України, Законом України «Про судоустрій і статус суддів», Кодексом адміністративного судочинства України та іншими нормативними документами. Також важливе значення для діяльності мають Постанови Пленуму ВАСУ, які регулюють організаційні питання та деякі питання практики застосування норм законодавства.

Відповідно до закону у вищому спеціалізованому суді утворюються палати з розгляду окремих категорій справ, діє Пленум вищого спеціалізованого суду у складі всіх суддів вищого спеціалізованого суду та може бути утворена науково-консультативна рада [4].

О.В. Бачун, зазначає, що особливості реалізації правосуб'єктності адміністративного суду першої інстанції «обумовлені реалізацією правосуб'єктності сторонами та виконання судом процесуальних повноважень щодо відправлення правосуддя; а специфіка процесуальної правосуб'єктності адміністративних судів апеляційної та касаційної інстанцій визначена реалізацією з боку фізичних та юридичних осіб права оскарження судового рішення суду першої інстанції, забезпечення законності у публічно-

правових відносинах та процесуальних повноважень адміністративного суду щодо здійснення апеляційного та касаційного провадження» [5, с. 13].

Для характеристики процесуальних обов'язків ВАС України важливим є врахування тієї обставини, що, визначаючи правовий статус суду у адміністративному судочинстві, більшість вчених вбачають його особливість у тому, що він одночасно є органом державної влади, який реалізує надані владою повноваження і здійснює правосуддя, та суб'єктом, на який покладено виконання обов'язків перед сторонами та іншими учасниками адміністративного процесу. Така особливість зумовлює різну правову природу передбачених законом обов'язків суду: одні з них покладаються на суд як на орган державної влади у зв'язку з необхідністю забезпечення розгляду та вирішення адміністративних справ; інші пов'язані з реалізацією процесуальних прав учасників адміністративного судочинства [6, с. 65].

Якщо ж розглядати правовий статус Правовий статус Вищого адміністративного суду України в контексті реформування засад адміністративного судочинства, то спочатку необхідно звернутись до міжнародно-правового досвіду.

У Міжнародній асоціації органів адміністративної юрисдикції представлені відповідні вищі юрисдикційні органи більш як 100 держав світу та міжнародних організацій (як членів, спостерігачів, запрошених юрисдикцій), що підтверджує запровадження адміністративної юстиції не тільки в Європі, а практично у всіх частинах світу. При цьому система спеціалізованих адміністративних судів або окремі спеціалізовані установи адміністративної юстиції існують у значній частині країн світу та в переважній частині країн-членів Європейського Союзу [2, с. 195].

Отже, як зазначає Белова О.І., у країнах, що належать до різних правових систем, чиї правові традиції формувалися за різних історичних, економічних і політичних умов, підтримується підхід виокремлення адміністративної юстиції в окрему самостійну систему судів. У цьому сенсі наявність у судовій системі держави адміністративного судочинства – це ознака демократичної держави, яка побудована на верховенстві права [2, с. 195].

Проте, вищезгаданим висновком Венеціанської комісії та Дирекції з технічного співробітництва Генеральної Дирекції з прав людини і правових питань Ради Європи запропонована структура

судової системи України була оцінена як непотрібно громіздка та надто складна (насамперед через існування вищих спеціалізованих судів і Верховного Суду України) [3].

У висновку зазначалося, що надто складна судова система містить ризик затягування провадження, а відповідно до статті 6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод кожна держава зобов'язана організувати свою судову систему в такий спосіб, щоб суди могли розглядати справи впродовж розумного строку. Тому Венеціанською Комісією пропонувалося з'єднати вищі спеціалізовані суди та Верховний Суд в один і «в такий спосіб спробувати спростити систему, позбавивши її зайвої бюрократії та адміністративного тягаря». У той же час у висновку наголошується, що запровадження такого спрощення судової системи не слід розуміти як заклик до ліквідації спеціалізованих адміністративних судів [3].

Враховуючи вищевикладене, слід додати, що питання правового статусу Вищого адміністративного суду України та реформування судової системи в Україні має важливе значення для захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб від протиправних посягань, у тому числі від посягань представників органів державної влади. Вирішення даного питання потребує глибокого теоретичного обґрунтування, яке має здійснити наука адміністративного судочинства з урахуванням міжнародного досвіду та судової практики. Але при цьому, також необхідно пам'ятати, що судова система, перш за все, повинна функціонувати для людей та бути доступною кожному. Саме такий підхід допоможе реалізувати завдання судочинства, визначені в міжнародних правових актах, Конституції України та законах України.

Список використаної літератури:

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

2. Белова О.І. Адміністративне судочинство як європейський стандарт і ключовий елемент правової української держави / О.І. Белова // Адміністративне право і процес. – 2014. – № 2(8). – С. 190-197.

3. Спільний експертний висновок щодо проекту Закону України «Про судоустрій і статус суддів», підготовлений Венеціанською комісією і Дирекцією з технічного співробітництва Генеральної Дирекції з прав людини та правових питань Ради Європи, ухвалений 12–13 березня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://venice.coe.int>

4. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 07.07.2010 № 2453-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

5. Бачун О.В. Правовий статус суб'єктів адміністративного судочинства : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О.В. Бачун. – К., 2010. – 21 с.

6. Которобай С.В. Повноваження Вищого адміністративного суду України як суб'єкта адміністративно-процесуальних правовідносин / С.В. Которобай // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2014. – № 4. – С. 64-69.

Гринько П.П.

студент,

*Київський національний університет
імені Траса Шевченка*

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ ТЕХНІЧНИМ НАГЛЯДОМ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ

Актуальність теми дослідження зумовлена незадовільним станом законодавчого закріплення державного управління в технічному нагляді агропромислового комплексу. Відповідно до європейської інтеграції Україна взяла на себе обов'язок оптимізувати законодавство відповідно до Європейських стандартів. Стрімкі намагання привести законодавство у відповідність залишає не врегульованим велике коло питань, а саме: не враховано ряд функцій, та повноважень, які були покладені на Державну інспекцію сільського господарства України.

Метою роботи є формулювання пропозиції щодо чіткого визначення функцій та повноважень, покладених на Державну інспекцію сільського господарства України. Предметом роботи є покращення державного управління в технічному нагляді агропромислового комплексу.

Україна робить рішучі кроки щодо інтеграції законодавства, відповідно до Європейських стандартів, але стрімкі намагання залишають не врегульованим велике коло питань, у нашому